

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vetere Clerico, Monacho, Clerico-Monacho, Libri Tres

Primus veterem habitum: Secundus conuictum ac disciplinam: Tertius honores ac priuilegia describit

De Clerici, Monachi Vetere Institvto. Liber Primvs - Distinctus in tres Partes. In quibus, praeter veterem eorum habitu[m], multa quoque inserta de veste veterum laicorum. Breuiterq[ue] explicata singulorum origo, & antiquitas.

Landmeter, Laurentius

Lovanii, 1626

Pars Tertia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11007

198 DE VETERE CLERICORVM
rum participem efficit. In qua consalutatione
sacram intellige, Dei praesentium speciem,
societatem, quã sibi inuicem cum lætitia &
charitate congratulantur. His finio.

PARS TERTIA

CAPVT PRIMVM

*Clericos regulares rectè appellari Clericos-mo-
nachos.*

DE Clerici-monachi no-
menclaturã exigua est dif-
ficultas, quia vtrumque
vocabulum in ante-dictis
figillatim explicatum est.
Ratio verò has duas voces
in vnam conflandi hæc fuit: quod cum sint
in Ecclesia fuerintque ab eius exordio, qui
*monasterij abstinentiam cum Ecclesie dis-
ciplinã* coniunxerunt, fidelibus ministran-
tes vt Clerici, domi viuentes vt Monachi,
visum

visum est hos, à iuncto utroque instituto, iuncto quoque vocabulo, Clericos-Monachos nuncupare. Genus hoc instituti in Ecclesiâ vetustissimum est, coepitque cum ipso Clericatu; ac primi in eo Apostoli. Qui licet ex Christi ordinatione essent Clerici, utpotè constituti ab eo principes super omnem terram, Doctores orbis, ministri & dispensatores mysteriorum Dei: monasticen nihilominus exercuerunt, eamque sibi voto & professione firmarunt, ut cum Belarmino paucis supra docui. In hanc sententiam scripsit Greg. Papa, *Sacerdotes monachos Apostolorum figuram tenere*. Aduerto tamè inter Apostolos & Monachos ad Sacerdotium promotos hoc esse discriminis, quod Apostoli primario ac principaliori instituto Clerici fuerint, cui monastice fuerit accessoria: contra verò fuerit in Monachis in Clerum adoptatis. Vnde perfectiùs normam vitæ Apostolicæ illi exprimunt, qui Clerici regulares, aut simpliciter Regulares appellantur: nobis verò Clerici-monachi: (qui modus loquendi ne lectorè offen-

16 q. 1.
c. ex illi-
floritate.

offendat, moneo, sequi me in eo communem eruditorum existimationem, ac inter cæteros Illustrissimum Bellarm. qui in libro suo de Script. Eccl. Canonicos regulares Hugonem & Richardum de S. Victore Monachos vocat. Qui cum indubiè instituto Clerici fuerint, etiam ex Bellarmini auctoritate; ac itidem ex eius sententiâ Monachi, restat vt fuerint Clerici-monachi. Fallitur enim qui Monachos propriè & adæquatè vult dici à solitudine. non à solitudine sic dicti, sed vnione cum sacrâ monade, vt dixit S. Dionys. aut animorum vnitate in communi & Apostolicâ vitâ, vt S. Aug. aut vnanimi circa eundem Dei cultum consensu, vt S. Gregorius.

*Greg. l. 1.
in 1. Reg.
cap. 2.*

C A-

CAPVT II.

Institutum Clericorum Regularium est institutum Apostolicum: & quàm strenuè huc vsque in functionibus Apostolicis illi desudarint.

CANONICOS Regulares idē cum Apostolis institutum seruare, frequentibus adsertionibus summi Pontifices declarauerunt: ac eruditè deducit Iohan. Mauburnus. Vocant enim vitam eorum

1. *Vitam Ecclesie primitiuam, Apostolicis institutam doctrinis: 2. in Ecclesia primitiua exortā, à S. Augustino sacris institutionibus stabilitam: 3. ad exemplum nascentis Ecclesie, 4. primorum Christiane religionis Clericorum normā traditionibusq; fundatam.*

Quæ omnia singulis Regularium Clericorum institutis conueniunt: hoc tamen addito, sic singulis conuenire, vt nihilominus singuli siugulos in aliquo excedant. Omnes quidem communem vitam professione firmatam ducunt: paupertatem tamen Apostolicam illi perfectiùs æmulantur, qui

*In Venetorio Canon Regular.
1. Urban.
II. Ad Lambert.
Abbatia S. Rufi.
2. Benedicti XII. Abbatib. S. Dyon. & S. Vict.
Rhem.
3. Esigen. IV. in priuil. Concil. Later.
4. Sixtus IV. ad Lateran. Congr.*

Cc de

de ordine Regularium mendicantium sunt; ac inter eos alij alijs magis . Ecclesiarum sollicitudinem, curam populi, Sacramentorum dispensationem iam olim in plurimis tam Cathedralibus quàm Collegiatis Ecclesijs administrarunt illi Canonici Regulares, qui lineâ & Byrrho vtuntur. Quibus accedunt Canonici Præmonstratenses, qui vsque hodie innumeris Ecclesijs parochialibus ordini suo incorporatis præfunt: atque ante hæc infelicia tempora sexdecim Episcopatus itidem incorporatos administrarunt. In gentium infidelium conuersione, Euangelij propagatione, hæresum extirpatione, post Apostolos emi-
 nuerunt sine dubio iam olim illi Clerici, qui in lineâ & Byrrho . Præmonstratenses quoque laudabilissimè eo munere functi. Testatur hæresis Adamitica & Sacramentaria Tanchelini per eos profligata, Saxonia & Sclauonia illustratæ, VVandalia magna ex parte conuersa. Sequuti hos Dominici & Franciscani, qui vsque hodie indefatigabiliter cum alijs sanctis mendicantium

*Seruat.
 La Riuel.
 in optica.
 ex Steph.
 Card.*

ET MONACHORVM HABITV. 203
tium Regularibus in eâ functione decer-
tant. Et quis dignè eloquatur quid & quan-
tum debeat Polonia Hyacintho è familia
Dominici? Petro Gandauensi laico Fran-
ciscano Mexica? Malabares Alexio Meze-
nio Eremitæ Augustiniano? Xauerio è So-
cietate Iesu Iaponia? Quatuor nominaui:
omnes, impossibile.

*Non mihi si lingua centum essent, oraq; cen-
tum.*

multiplicati enim sunt super numerum. Ut
mirum sit virum hodie magnum, scri-
pto libello conatum docere, hac functione
Religiosis Clericis interdicens; in qua
ab ipsa Ecclesiæ infantia sanctissimè desu-
darunt; quatuor mundi plagis, imò si licet
dicere, nouis mundis vexillum Crucis in-
ferentes. Sed hæc perfunctoriè de quibus-
dam Clericorum functionibus delibat.
sint, quia de his agendum libro sequenti.

CAPVT III.

*Varia Clericorum Regularium epitheta: ea-
que explicata. Quid de Epistolâ Clemen-
tis ad Iacobum fratrem Domini quidam
eruditi sentiant. Quando primum dicti
Clerici, aut Canonici Regulares.*

*De stat.
ac ord.
can. l. 1.
cap. 2.*

*Lorinus
cum
Turriano
ad c. 2.
Act.*

*Refertur
cap
Disidum
caus. 18.
q. 2.*

*2. 2. q.
288. ar. 1*

Clericos Regulares siue Monachos, summi Pontifices varijs epithetis honorarunt, quæ latè prosequitur Signius. Ac primò vocati *Canonici*, à vitâ (vt sup. initio huius libri dixi) regulari: aut fortè, vt quidam recentiores volunt, *Canonici* à vitâ communi siue coenobiticâ. *Canonicos* primum vocatos opinatur Signius à S. Gregorio, qui eos hoc nomine appellat in Epistola ad Marcianum Episcopum Rauennatem. Antea tamè ita vocati in Concil. Turon. sub Pelag. 1. Dicti prætereà *Religiosi*, à statu nimirum, in emissionem trium votorum Religioni substantialium consistente. De quo vide S. Thomam & eius interpretes. Religiosos vocauit Alexander II. in decreto

creto

creto suo contra Clericos concubenarios. Refertur
c. Praesens
dist. 32.
 Haeceadem ratione, Concilium Tarraco- Refertur
15. q. 2.
c. Obser-
uandum.
 nense vocauit Clericos *professos*: quomo-
 do vocantur aliàs frequentissimè. Quamvis
 plures velint, veteribus temporibus pro-
 fessionem fuisse tacitam (vt loquuntur) non
 expressam. Quod parum interest, cum æquè Refertur
12. q. 1.
c. dilectis-
simi, &
c. Scimus
 liget tacita atque expressa. Voti veterum
 Clericorum meminerunt Clemens Ep. V.
 ad Iacobum fratrem Domini, Urbanus I.
 in Encyclica ad omnes Catholicos, Augu-
 stinus in Sermonibus de cōmuni vita suo-
 rum Clericorum, de quo fusiùs lib. 2. Obi-
 ter hic aduerto, Epistolam illam Clementis De Scrip
Eccl.
 non carere scrupulo, vt dixit Bellarminus;
 videturque eam reijcere Posseuinus in Ap-
 paratu, quando eius auctorem vocat *Cle-
mentem fictitium*. Primò, quia ad Iacobum
 fratrem Domini inscribitur, quem certum
 est longè antè obiisse, quàm Clemens in
 Petri cathedra sederet. Obijt enim Iacobus
 anno Neronis VII. Petrus verò, cui Clemès
 successit, anno eiusdem Imperatoris XIII.
 Secundò, plurima illius Epistolæ exempla-

ria, sicut rerum communionem commendant, ita & vxorum. quæ doctrina impijssima est. Scio, plures docere à quodam impio illa verba Epistolæ inserta. Scrupulum nihilominus non tollunt. Quia in libro decimo Recognitionum Clementis (ex quo quidquid ferè de communi vitâ in eâ Epistolâ docetur, ad verbum transumptum est) etiam vxorum communitas suadetur; non ex personâ Clementis, sed Fortuniani cuiusdam Philosophi Platonici, quem ibi Clemens refutat. Lege Posseuinum.

S. Aug.
in Psal
Eccē quā
bonum.

Aduerto 2. Ob hanc communis vitæ professionem Clericos etiam dicēdos Monachos ex mente & doctrinâ S. Augustini: cui iste Monachus dicitur, qui professus est, *Quam bonum est quam iucundum habitare fratres in vnum*, vt suprâ ex eo vidimus.

C A-

CAPVT IV.

*Canonici Regulares secularibus antiquiores.
Locutio hæc (Canonicus Regularis) contra
nasutiores defenditur.*

O Biter tamen hic moneo, errare eos, qui, quod apud S. Dionysium aut alios legunt de veteribus Monachis; id totum mox in Clericos-monachos transfundunt. Exempli gratia, legunt apud S. Dionysium Monachos excludi ab Ecclesiastica hierarchia, ac reponi non inter adducentes ad Deum, sed ad ducendos. Item, in Decretis Siluestri Papæ, Abbatem postponi Clerico etiam Ostiario. Ex his, nescio qua argumētandi methodo, statim omnes Abbates, siue illi instituto Clerici sint, siue non; omnes Monachos, siue Clerici-monachi sint siue simpliciter monachi, ad laicorum classem tantum non ablegant. Cùm contrà certum sit, Clericos-monachos id esse, quod primi Ecclesiæ Christianæ Clerici. vt sup. paucis dixi, ac postquam hæc scripseram,

*Refertur
dist. 93.
cap. 4
Diacone.*

pferam, vidi eruditè per Illustrem ac doctis-
 mum virum Carolum à Mansfelt declara-
 tam. Et sanè, eos qui ex vi instituti sui vitam
 communem profitentur, sacrificium offe-
 runt, Sacramenta dispensant, fidelium Pa-
 stores fiunt, prædicant, cathecizant; eos,
 inquam, Apostolorum institutum seruare,
 nemo eruditus nisi inuerecundus neget,
 nemo nisi imperitus ignoret. Vnde, si, cæte-
 ris paribus, à vetustate ius prælationis aut
 præferentiæ acquiritur, reuera, Canonici
 Regulares Canonicis sæcularibus vetu-
 stiores sunt. Nolo tamen odiosam illam de
 præcedentia ingredi quæstionem. malo e-
 nim singulis in aurè dictum illud Christi,
Qui vult maior inter vos fieri, sit vester mi-
nor; ac cordibus insculptum magis, quàm
 codicibus inscriptum, aureum illud è mo-
 destiæ promptuario, *Honore inuicem præue-*
nientes. Dicti postremo *Canonici Regula-*
res. Ita videre est apud Gratianum caussa
 XIX. q. III. vocanturque eò nomine hodie
 passim. Cœperunt ita vocari ex sententia
 Langhecrucij à tempore Concilij Mogun-
 tinenſis,

Matth.
20.

Ad Ro.
man. 12.

Langec.
in Spec.
l. 1. c. 21.

tinensis, in quo decretum, *ut Canonici in monasterijs degētes Monachi fierent si vellent: sin autem, canonicè viuerent omninò. Ab illo tempore qui Monachi fiebant, & simpliciter secundum Regulam S. Augustini proprio renuntiabant, sicut omnes alij monachi faciebāt, dici cœperūt Canonici regulares. qui etsi à sanctorum Monachorum consortio non putentur seiuncti, regula tamen inseruiunt laxiori, ut Nicolaus II. & Innocentius III. rescripserunt.*

Can. 21
Vido et-
iam A-
207.
Instit. l.
12. c. 33.
Tom. 1.

Sunt quidam sibi nasutiores, qui istam loquendirationem reprehendant & accusent de battologiâ. Sed

c. presens
20. 7. 3.
C. c.
Quod
Dri si-
moris
de stat.
Monach.
C. Can.
Reg.

Non cuiicumque datum est habere nasum; suntque illi à plerisque refutati vel solo hoc argumento, quòd simili phrasi vsus sit Apostolus, vbi dixit: *Abba, Pater.* Atqui (inquiunt) alia est Apostoli locutio: nam Biblia correctiora voculam (Pater) includunt parenthesi; ad eum modum quo apud Iohannem legitur, Rabbi (quod interpretatur Magister:) ita ergo apud Apostolum, Abba (id est Pater.) Quæ quidem verissima sunt, sic tamen vt æquè quadrent in eam locu-

Rom. 8.

tionem

Dd

tionem quâ quis dicitur Canonicus regularis . Posterior vox , explicatio prioris est . Cùm enim quidam è Clericis primitiuam Apostolorum Regulã , *Ne quis aliquid suum diceret, sed ut essent eis omnia communia*, seruent ; quidam verò non seruent : meritò ad eorum discretionem hic modus loquendi inuentus est . Obstrepunt rursus quidam alij , *Ergo Canonici qui seculares dicuntur, antiphrasticòs canonici sunt, sicut bellum bellum, lucus lucens*. At hi quoque falluntur : licet enim demus Canonicos sæculares à primâ sui nominis significatione declinasse, quòd illa à communi Apostolicâ vitâ sumpta esset ; hætenus tamen illud meritò retinent, quòd omnia Canonicorum Collegia pro regulâ saltẽ canones Ecclesiasticos habent ; ac præterea singula peculiaria statuta , in quæ etiam iurant . Adde, quosdam sentire, Canonicos hodie tales dici non à regulâ, sed canone siue certæ pensionis præstatione, quæ eis ratione clericalis officij præstatur . Quæ canonis significatio apud Iurisconsultos frequens est : ac est de canone frumẽtario

tario

ET MONACHORVM HABITV 211
tario vrbis Romæ titulus in Codice Iusti-^{lib. 11.}
niani. Clerici Canonici iuxta hanc inter-^{tit. 23.}
pretationem ijdem erunt, qui apud Cypria-
num, Clerici sportulâtes; de quibus lib. seq.
Posteriores Regulares, prænomen (Cano-
nici) obmiserūt, quia cœperat in eorum ex-
ortu ambitiosius vsurpari, ac censerî hono-
ris magis quam operis. Quæ vsq; hodie vul-
gi æstimatio est, sed remotissima à vero.
Omninò enim Canonicus nomen oneris
& operis est. Atque de eis non alijs (si res ip-
sa perpendatur, & in vocibus non hæreatur)
scripsit S. Aug. *Nihil esse in hac vitâ facilius,* ^{Ep. 148.}
& latius, & hominibus acceptabilius, Epis-
copi, aut Presbyteri, aut Diaconi officio; si per-
functoriè & adulatoriè res agatur: sed nihil
apud Deum miserius, & tristiùs, & damna-
bilius. Item nihil esse in hac vitâ difficilius, la-
boriosius, periculosius Episcopi, aut Presbyteri,
aut Diaconi officio; sed apud Deum nihil bea-
tius, si eo modo militetur, quo noster imperator
iubet. Quæ omnia magis patebunt lib. se-
quenti.

Dd 2

CA-

CAPVT V.

Qui nam Instituti Regularis fundatores, propagatores, reformatores.

*Testis
Ioannes
Manns.
167144.*

INstitutum Clerici-monachi, siue Clerici regularis cœpit, vt dixi, in Apostolis; continuauitq; illud in Ecclesiâ Hierosolymitanâ S. Iacobus primus illius sedis Episcopus. Vnde vsque hodie quidam Canonici Regulares, se Canonicos S. Iacobi profitentur; atque vt declarent Apostolum illum esse sibi in peculiarem patronum, in confessione generali, sicut Deum, Deiparam, Petrum, Paulum, ita & Iacobum inuocant: eo modo quo alij Regulares, Augustinum, Nortbertum, Dominicum, Franciscum, Ignatium. Idem institutum Ecclesiæ Alexandrinæ inuexit B. Marcus, vt habet illorum Canoniorum traditio, qui se S. Marci nuncupant, & in suis Epistolis Pontifices declararunt. *Huius ordinis & sancti propositi* (inquit Eugenius IV.) *post Sanctos Apostolos, primum in Alexâdrinâ Ecclesiâ Marcus Petri*

*In decre
to ad
Congreg
L. H. R.*

tri

tri discipulus, institutor fuit & conditor. Non
 adfentior tamen illis, qui Philonis illos The-
 rapeutas confundunt cum Ecclesiæ Alex-
 andrinæ Clericis. Illi enim, de quibus Philo,
 Monachi, non Clerici fuere: tum quod in-
 ter illos etiam fæminæ, separatim tamen à
 viris morantes: tum quod *extra mœnia dege-*
bant, in hortis aut villis solitarijs, amantes so-
litudinem. quod Monachorum est, nō Cle-
 ricorum. Urbanus quoque Papa & martyr
 conatus est occidentalem clerum iuxta A-
 postolicam normam formare: extatq; eius
 de vitâ cōmuni professione & voto firma-
 ta decretum. Sed apparet, non permisisse
 talis vitæ exercitium saltem perfectum,
 temporum illorum iniquitatem, ac quoti-
 dianarum persecutionum furores. Vndè
 qui in Occidēte Clericatu iunxerit mona-
 sticen, primum fuisse Eusebium Vercellen-
 sem, testatur Ambrosius: *In Vercellensi* (in-
 quit) *Ecclesiâ duo pariter exigi videntur ab*
Episcopo, monasterij abstinentia, & Ecclesiæ
disciplina. Hac enim primus in Occidētis par-
tibus, diuersa inter se, coniunxit Eusebius: ut

Philq. de
 vitâ cō-
 temp.
 inis.

Refertur
 1291.
 c. scimus.

Ambros.
 serm
 8. &
 6).

et in ciuitate positus Monachorum instituta teneret, et Ecclesiam regeret ieiunij sobrietate. Idque ipsum præstantissimum vitæ institutum S. Martinus inuexit in Gallias, & S.

Adami
528.

Augustinus in Africam, auctore Baronio. Quod ipsum paullò antè fecerat Athanasius in Oriente, qui quidem ab Alexandro Patriarcha Alexadrino in Clerum primùm adscitus; deinde à magno Anthonio, quo cum ab adolescentia adsueuerat, in monastica disciplina fuit institutus. Huic non satis visum fuit (inquit Baron.) Monachorum instituta in Clerum Ecclesiarum ciuitatis trāsferre, sed ipsos sanctissimos Monachos, quos cæteris nosset peritiâ & moribus antecellere, in Episcopos diuersarum Ecclesiarum adsciuit, vt ipse testatur in Epistola ad Dracontium.

Non fuisse sanctum hoc institutum in Africa vsitatum ante tempora S. Augustini, argumento sunt difficultates, quas in eius inductione perpeffus est, quæ eo vsque excreuerunt, vt coactus fuerit S. Pater ob Clericorum infirmitatem ab illo proposito recedere

cedere, quo statuerat neminem Clericum ordinare, nisi qui professionem regularem emisisset. *Certè ego sum, (inquit) qui statueram nullum ordinare Clericum, nisi qui mecum vellet manere: aut si vellet discedere à proposito, rectè ei tollerem Clericatum, quia desereret sanctæ societatis promissum. Ecce in conspectu Dei & vestro, mutò consilium. Qui volunt habere aliquid proprium, quibus non sufficit Deus & Ecclesia sua, maneat ubi volunt & ubi possunt, non eis aufero clericatum.*

*Ser. 1 de
vita suo-
rum cle-
ricorum.*

Sanctum Augustinum æmulati sunt SS. Prosper & Gelasius, hic sedis Apostolicæ Episcopus, ille Rhegiensis in Gallia Narbonensi Episcopus: & de Gelasio docent viri eruditi filium fuisse Valerij Episcopi Hipponensis, ordinatoris S. Augustini, ac sub eodem Augustino Ecclesiæ disciplinis imbutum.

Patricius quoque Hiberniæ Apostolus, S. Martini ex sorore nepos, & ab eo Clericus ordinatus; à Cælestino Papa in Hiberniam ad opus Euangelij missus, quæ sub aunculo instituta canonica didicerat, eadem

*Anno
Christi
431.*

in

216 DE VETERE CLERICORVM
in clerum sibi commissum fideliter transfudit, erectis trecentis Ecclesijs, singulis assignato Episcopo cum Clero sufficiente, regulariter viuente.

Secutus hunc Gregorius Magnus, instituto quidem Monachus, attamen egregius canonici ordinis propagator. ex huius decreto Augustinus Anglorum Episcopus, Canonicum ordinem tamquam plantationem sacram in populo sibi commissio instituit, vt auctor est Eugenius Papa IV.

*Circa
annum
Domini
D. C. I.*

*In priuil.
Ecc. La-
teran.*

*Concil.
Mogunt.
anno
Domini
D. CCC.
XIII.*

*Concil.
Aquense,
anno
Domini
D. CCC.
XVII.*

*Concil.
Lateran.
sub Ale-
xand. II.
anno
Domini
D. LXXIII.*

De hoc transeo ad tempora Caroli Magni ac eius filij Ludouici Pij, quibus adnitentibus tam Moguntino quam Aquensi Concilijs gnauiter laboratum est in Cleri reformatione, quo tempore (vt supra dixi) Canonici professi primum dicti Canonici regulares.

Desudarunt in eadem caussa non longè postea Leo IX. Nicolaus II. Alexander II. cuius tempore habita Synodus illa Lateranensis, in cuius canone IV. Clericis vita communis præcipitur. Vsi fuere in hoc sancto negotio tam Nicolaus quam Alexander

xander operâ Petri Damiani: cuius etiam extat Regula Clericis Portuensibus scripta, & a Paschali II. confirmata, auctore Signio.

Sig. l. r.
cap. 4. i.

Quæ eius adfertio non caret difficultate, quia, teste Baronio, Petrus obiit anno Domini millesimo septuagesimo secundo, viginti octo annis antequam Paschalis sederet; cuius Pontificatus initium incidit in annum M. C. Pronunciandum tamen erit pro Signio, si vera est inscriptio Epistolæ, quam Regulæ confirmandæ præmisit, *Paschali Dei nutu, summa & Apostolica sedis Episcopo, Petrus peccator Clericus, cum suis Confratribus salutem & omnem obedientiam.* Fuisse tunc Petrum non longè minorem centenario tradit idem Signius.

Iungo his Iuonem ex Præposito Sancti Quintini Bellouaci, Episcopum Carnotensem, & Arnulphum siue Ruffum ex Abbate Archiepiscopum Lugdunensem. Illum à reformato Canonico ordine, alterum *Esdræ ac spiritualis Hierusalem readificationem*, vocat Petrus Blesensis: hic verò exci-

Iuo circa annum 1080.
Auctore Naucle-vo.
Ruffus circa a. num M. C. V.

E c tatam

tatam à se regularem disciplinam ac plurimis tam in Gallijs quàm Italia monasterijs inuictam, etiam sanguine consignauit.

*Chrono-
log. vol. 2
gen. r. 37*

Auctor enim est Nauclerus, eum à Clericis, quorum vitia arguebat, clanculo occisum. Eius nomine insignita est Abbatia

*Refertur
19. c. 2.
& statui
1041.*

propè Valentiam, dicta S. Ruffi; ad cuius Abbatem extat Epistola Urbani I I. decernentis, *Ne quispiam canonice professionis, leuitatis alicuius instinctu, vel districtioris religionis obtentu, ex eodem claustro audeat, sine Patris & totius congregatoinis consensu, discedere.*

Ecli. 48.

*circa
annum
Domini
1120.*

Post hos surrexit vir Dei Nortbertus, cuius uerbum (de Elia dixit Scriptura) *sicut facula ardebat.* Hic primùm in Ecclesia Collegiata Xantensi Coloniensis diocesis, vitâ & moribus sæcularis Canonicus fuit. Deinde altâ Dei miseratione, è sua *vana conuersatione* reuocatus, ac mutatus in virum alterum; conuersionis suæ primordia, à Cleri correctione auspiciatus est. Sacerdos enim ordinatus, mox ab oblati Deo promitijs, pro more cum cæteris suis fratribus

in

in Capitulo residens; *accepto codice* (inquit Auctor vitæ) *alloqui cœpit Decanum: ostendens ex verbis Gregorij & Isidori, quorum Regulam tenere se dicebant, quòd ipse, qui erat omnium prepositus & magister, deberet eos ad rectum honestæ ac sanctæ vitæ tramitem reuocare.* Fuit hoc primùm æstuantis in eozeli argumentum. Commendatus postea à Gelasio Papa, Bartholomeo Episcopo Laudunensi, præfectus est ab eodem Ecclesiæ S. Martini in suburbio Laudunensi sitæ, *inquâ pauci Fratres erant, sub regula canonice professionis degentes.* Conatus est eos S. Pater reuocare ad incudem, ac primum Apostolici spiritus feruorem instillare: sed mox audivit, quod olim S. Benedictus, *Nolumus hunc regnare super nos.*

Ne ergò videretur contra Euangelij monita veteribus vtribus nouum vinum infundere, cogitauit de nouâ congregatione, aditoque loco multis indicijs à Deo *Præmonstrato*, in eo nouellæ religionis vineam, Deo fauente, plantauit. *Quæ mox multâ resurgens gloria meritorum, & gratia*

*redolens sanctitatis, palmites suos extendit
à mari vsque ad mare.*

*Circa
annum
Domini
1041.*

*Anno
Domini
1491.*

Emicuerunt postea in sancto illo opere,
Fridianus Episcopus Lucensis; Leo de Ca-
ratte, Institutor congregationis Frigiona-
riae, quam Eugenius I V. voluit Lateranen-
sem appellari: Stephanus & Hieronymus
Institutores congregationis Scopetinæ si-
ue S. Saluatoris: B. Laurentius Iustinianus
ex congregatione S. Georgij in Algâ Vene-
tjis, ibidem Patriarcha, vitæ sanctitate, spi-
ritu Prophetiæ, miraculis clarissimus. De
quibus singulis agere non est nostri propo-
siti. Iungo eos, qui S. Nortbertum ponè se-
cuti sunt, Dominicum, Franciscum, & qui
nouissimis temporibus illuxit, Ignatium.
Nec miretur lector, me viros illos inter Ca-
nonici Ordinis restauratores reponere.
Quidenim si Canonici non vocantur? ne-
que ego eos voco, quia vsus non habet;

*Quem penes arbitrium, ius est, & norma
loquendi.*

Sed de re non nomine mihi quæstio est. Sa-
nè Dominicanos, Franciscanos, Iesuitas in-
stituto

stituto Clericos esse docent eorum functiones: profitenturque singuli vitam Apostolicam. Quid ergò eis de Canonico deest præter nomen? Verùm sicut habitus non facit Monachum, sed sui abnegatio ac cum Deo vnio: ita nec nomen facit Canonicum, sed vita regularis aut canonica.

Hæc summam de Instituto Regulari sufficiat attigisse. Visum autem necessarium illa hic inferere, pro meliore intellectu eorum, quæ dicturi sumus lib. sequenti.

CAPVT VI.

Vestis linea sanctimonie & puritatis Hieroglyphicum. Almutia & cappas Clerici à Monachis mutuati sunt.

Veterem Clericorum vestem soli illi Regulares retinuerunt, qui in albâ tunica, Rochetto siue lineâ, & Byrrho sunt: cæteri aut ad habitum monasticum declinarunt, aut eum adsumpserunt, qui Clericis

Ec 3

sæcu-

fæcularibus in vſa. quod fecerunt Clerici Societatis IESV. Ac quidem lineam non modò ab Auguſtino, ſed iſtis Apoſtoliſ ſe accepiffe, contédunt illi Canonici, qui eam geſtant: nec contradico. S. Iacobum non laneo ſed lineo vſum collobio teſtis eſt D. Hieronymus; & de S. Marco habet traditio eorum qui dicuntur S. Marci. Exiſtimo autem eos falli, qui vbi legunt, S. Bartholomeum *Pallio vſum ſingulos angulos gemmato*; aut Apoſtolum Thomam dixiſſe, *Pallium ſibi cum collobio ſufficere*: confundunt Pallia illa Apoſtolorum cum ſuis Byrrhis. Multum enim diſtare veterum Byrrhos & Pallia, patet ex dictis.

De viris
Iluſtr.

Cornel.
à Lep ad
Eſop. 28.
Lxxv.

Porro linea veſtis apud pleroſque ſanctimonix Hieroglyphicum eſt. Linum enim mundiffimum eſt, tum quia ſordes meliùs quàm lana detergit: tum quia lauari ſæpè poteſt. Secundò, linum licet tenue, neruoſum tamen eſt & robuſtum: adeo vt apros in eius retia ſe induentes, concîdat. Tale debet & robur eſſe canonici. Tertiò, *Linum* (inquit Plinius) *ſemper iniuriâ fit melius. Antequam*

tequam enim candescat & vsui fiat idoneum, necesse est euelli, siccari, macerari flusio, iterum siccari, tundi malleo stupario, decorticari, scindi sphaera lignea, pecti ferreis hamis, neri, in filo poliri, illud crebro in silice ex aqua, texti & tundi clavis. Sic Clerici vera sanctitas aduersis augetur, imò cuiuslibet Christiani.

Tunsonibus, pressuris, expoliti lapides,

Suis coaptantur locis per manum artificis,

Disponuntur per mansuri sacris aedificijs.

Ob has lineæ vestis conditiones, eam optimè congruere illis qui sacris præfunt, etiam Gétilium fuit existimatio. De ea Apuleius, *Sacerdotalis (inquit) est vestitus & amictus.* Et Sacerdotibus Aegyptijs aliam induere nefas erat, auctore Herodoto.

*In Apo-
log.
Lib. 2.*

Habent præterea Canonici Regulares inter cætera sui habitus, Almutia. Quæ ego existimo eis esse recētiora; nec ad veterem Clericum pertinere; quia non inuenio sufficiens pro eis apud veteres Clericos fundamentum: facturumque est mihi rem gratissimam, qui demonstrauerit. Notauì suprà,
opinari,

opinari me, Clericos ea mutuatos à Monachis, in quorum habitu est Melotes & pel-
lis Caprina. Et suprâ dedi exēplum Mona-
chi in humeris pellem suam gestantis; quo-
modo hodie sua Almutia gestant quidam
Canonici & Monachi Benedictini. Alij ea
in brachijs deferunt: quidam ijs caput in-
duunt. Duratque vsque hodie alibi mos, vt
Sacerdos nouellus, primis sacris initiā-
dus, è Sacristiâ ad altare Almutio caput tectus
procedat, vt auctor est Iohannes Cogna-
tus, & in hæc ferè tēpora vidi in meo Mo-
nasterio Tongerloensi obseruari. Quæ sit
huius vocis etymologia non satis constat.
Baysius deducit a Latino *Amicio*, quasi di-
cas Amictia vel Amicia; & respondet Galli-
cū, *Amuces*. Molanus à Teutonico *Hoofst-
mustsen* id est capitis pillea, siue *Alde-must-
sen*, id est, pillea seniorum. Vulgus opinatur
deriuari ab eleemosynis, Teutonicè *Ael-
missen*. Quæ interpretatio meritò displicet,
præsertim quòd ex eâ vulgus existimet, Cle-
ricis per modum tantum eleemosynæ su-
stentationem deberi. Quæ existimatio falsa
est,

Hist.
Tora. 10.
3. c. 51.

Bayf de
re vest.

Mol. lib.
3 de
Canon
6. 5. c. 8.

est, vt infra doceo; cum ex domini constitutione, *dignus sit operarius mercede sua*. Quidquid sit de vocis significatione, Almutia à monachis in Clericos deriuata huc vsque ego opinor, donec aliud quis suggererit. Vnde eadem est Clericalium Almutiorum significatio, quæ melotis aut pellis Caprinæ apud veteres monachos; nimirum, mortificationis. Vide quæ dixi supra. Quando eorum vsus apud Clericos coeperit mihi non constet: verosimiliter tunc dicitur coepisse quando Clericis monachi dati Episcopi: qua etiam occasione à Clericis nigrum colorem fuisse adsumptum sup. ex Baronio notauimus. Durasse apud Canonicos vsus Almutiorum annis saltem ferè quingentis colligere est ex historia Tornacensi, in qua refertur vetus pictura Lietberti Decani & Canonici Tornacensis Almutium in humeris gerentis. vixit verò Lietbertus anno Dom. M. C. L.

*Iohannes
Cousin
scip.*

De Cappa & cucullâ quâ suprâ lineam Canonici sæculares per hyement vestiuntur, idem adfero quod de Almutijs: nimirum

F f

rum

rum ea deriuata à monachis ; cappamque referre veterum Monachorum pallium. Hoc tamen discrimine, quod pallia monachorum angusta essent, Cappæ hodiernæ laxæ ac longo firmate terram verrentes. Quâ sui prolixitate perseverantiam in sanctimoniâ vsque in finem, significant, Auctore Langhe-Crucio. Mutuatas eas à Monachis argumento est, quod in signum pænitentia à Canonicis Kalendis Nouembris adsumantur, teste Durando. Eo enim tempore, generale soluit in Ecclesiâ esse ieiunium auctore Isidoro: obseruatumque illud etiam post tempora Caroli Magni ex eo colligere est, quod eius mentionem Rabanus facit. *Tertium ieiunium est (inquit) quod constat in mense Nouembri, diuina auctoritate institutum.* Ita ille de Institut. Cler. lib. 2. Videturque idem hoc ieiunium cum eo quod in Gallijs dicebatur, *Quadragesima Sancti Martini*, cuius mentio fit in Synodo Matisconensi. In signum ergo pænitentia & disciplina illo tempore à Clericis habitus pænitentia adsumitur.

Constat

Spec. Ca-
non. l. 5.
cap. 22.

Durand.
3 c. 7.

Isid. de
Eccl. off.
l. 2. c. 39.

Rabanus
creatus
Episcopus
anno
847.
Carolus
obijt an-
no 814.

Celebra-
ta anno
814.

Constat verò veteribus eadem fuisse & pro
 synonymis habita, habitum pænitiæ &
 habitum monasticum. Vnde Ethwoldus ex
 Monacho factus Episcopus Vintoniësis, Referat
Baroz.
ex Osber-
to anno
976.
 cùm post varios conatus nequiuisset Clerũ
 suum ad disciplinæ normam reducere; die
 illo quo in Missæ officio pro Communione
 canitur, Seruite Domino in timore; in me-
 dium proiectis cucullis aliquot monachali-
 bus, dixit: *Si vere cogitatis seruire Deo in ti-
 more & exultare ei cum tremore; apprehendite
 disciplinam, hoc est, vestem monasticam.*

Porrò Cappa talis dicta est ex eo, quod
 corpus capiat, sicut tunica ex eo quod cor-
 pus tueatur. Quia verò Francorum Reges
 religionis ergò Cappam S. Martini cum a-
 lijs Sanctorum reliquijs, in bellis per castra
 circumferebant; hinc tractum, vt illi Cleri-
 ci qui illius Cappæ custodiæ deputaban-
 tur, Cappellani dicerentur, vt ex Durando
 adnotauit Baronius. De quorum origine ac
 officijs fusiùs acturus libro II. ad quem tran-
 seo. In masta-
tyrolag.
ad 11.
1807.

FINIS.